

گزارش آماری نقض حق حیات در ایران در طول ماه ژوئن ۲۰۲۵

در سایه جنگ، فقدان امنیت غیرنظامی، و تشدید خشونت حکومتی

مرکز آمار لیگ حقوق بشر زندانیان ایران، بر اساس داده‌های راستی‌آزمایی‌شده و منابع موثق از درون کشور، گزارش ماهانه خود درباره وضعیت مجازات اعدام در جمهوری اسلامی ایران را منتشر می‌کند. بر پایه این گزارش، در ماه ژوئن ۲۰۲۵، دست کم ۱۰۷ زندانی در زندان‌های مختلف کشور به دار آویخته شده‌اند. این رقم نه تنها یکی از بالاترین آمارهای ماهانه در سال جاری است، بلکه نشانه‌ای آشکار از ادامه و تشدید روند کشتار سیستماتیک تحت پوشش قانون است که در ماه‌های اخیر با ابعاد گسترده‌تری پی گرفته شده است.

این موج از اعدام‌ها، در بستری از بی‌ثباتی داخلی و جنگ خارجی روی داده است. در ماه ژوئن، با حمله اسرائیل به ایران یک درگیری ۱۲ روزه ایجاد شد که امنیت و جان میلیون‌ها نفر را در استان‌های مختلف کشور به خطر انداخت. با این حال، در طول این بحران، هیچ‌گونه وضعیت اضطراری رسمی از سوی دولت اعلام نشد، هیچ پناهگاه عمومی‌ای برای غیرنظامیان فراهم نگردید، و آموزش‌های ابتدایی دفاع غیرنظامی نیز همچنان غایب بود.

در چنین فضایی از بی‌پناهی مدنی و انفعال حاکمیتی در قبال جان شهروندان، تداوم و تشدید مجازات اعدام، نه تنها شکلی از سرکوب مضاعف تلقی می‌شود، بلکه به ابزار اصلی قدرت‌نمایی حکومت در برابر جامعه‌ای سرکوب‌شده و نگران تبدیل شده است. اعدام‌ها در این شرایط، به جای آن که ابزاری قانونی برای اجرای عدالت باشند، تبدیل به سلاحی برای ایجاد رعب، انحراف افکار عمومی از ناکارآمدی‌های حاکم، و تحکیم پایه‌های خشونت‌محور قدرت شده‌اند.

از ابتدای سال ۲۰۲۵ تا پایان ژوئن، حداقل ۶۸۵ زندانی در ایران اعدام شده‌اند — آماری که نسبت به بازه مشابه در سال ۲۰۲۴ افزایش قابل توجهی دارد. روند فعلی نه تنها نشان‌دهنده کاهش نیست، بلکه از شتاب‌گیری و اراده سیاسی برای استمرار اعدام‌ها حکایت دارد.

در گزارش حاضر، تحلیل آماری اعدام‌ها در ماه ژوئن بر اساس مکان (شهر و استان)، جنسیت، نوع اتهام، قومیت و تابعیت ارائه شده و با دوره مشابه در سال گذشته مقایسه شده است. هدف این بخش، شفاف‌سازی ابعاد ساختاری خشونت قضایی و امنیتی است که زیر پوشش قوانین ملی، علیه بدنه جامعه اعمال می‌شود.

جمهوری اسلامی و نقض ساختاری تعهدات جهانی در قبال حق حیات

در حالی که جامعه جهانی با گرایش روزافزون به حذف مجازات اعدام و جایگزینی آن با سازوکارهای انسانی‌تر مواجه است، جمهوری اسلامی ایران همچنان یکی از معدود دولت‌هایی است که در صدر آمار اعدام‌ها قرار دارد. سیاست رسمی دولت ایران، مبتنی بر توسل به مجازات مرگ به مثابه ابزار کنترل اجتماعی و سرکوب سیاسی است — سیاستی که در تضاد آشکار با تعهدات بین‌المللی آن قرار دارد.

✳️ موارد مشخص نقض تعهدات:

- **میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی (ICCPR):** با وجود تضمین حق حیات و حق دادرسی عادلانه در این معاهده، احکام اعدام در ایران اغلب بر پایه اعترافات اجباری، شکنجه، یا روندهای فاقد شفافیت حقوقی صادر می‌شود.
- **کنوانسیون حقوق کودک (CRC):** اگرچه اعدام نوجوانان به صراحت در این سند ممنوع است، ایران به اجرای احکام اعدام علیه متهمانی که در زمان ارتکاب جرم زیر ۱۸ سال بوده‌اند ادامه داده است.
- **اصول بنیادین سازمان ملل در اجرای مجازات اعدام:** این اصول استفاده از اعدام را صرفاً در جرائم بسیار شدید، با دادرسی کامل، و رعایت حداکثری حقوق متهم مجاز می‌دانند؛ شرایطی که در ساختار قضایی ایران تقریباً هرگز رعایت نمی‌شود.
- **کنوانسیون رفع تبعیض علیه زنان (CEDAW):** ایران عضو این کنوانسیون نیست، اما نحوه رسیدگی قضایی به پرونده‌های اعدام زنان، حاکی از تبعیض ساختاری و رویکرد جنسیتی نهادینه‌شده است.

! میزان پنهان‌کاری: واقعیت آمارهای سانسور شده

از میان ۱۰۷ اعدام ثبت‌شده در ژوئن ۲۰۲۵، تنها ۱۹ مورد به صورت رسمی توسط نهادهای قضایی یا رسانه‌های حکومتی اعلام شده‌اند. این بدان معناست که بیش از ۸۲٪ از اعدام‌ها در این ماه، به صورت مخفیانه و بدون شفاف‌سازی عمومی انجام گرفته‌اند. این سطح از پنهان‌کاری نه تنها نقض حق دسترسی به اطلاعات عمومی است، بلکه با هدف پرهیز از مسئولیت‌پذیری بین‌المللی و پنهان کردن ابعاد واقعی خشونت دولتی صورت می‌گیرد.

در نهایت، گزارش پیش رو تنها یکی از حلقه‌های زنجیره‌ای از مستندسازی‌های حقوق بشری است که وظیفه آن بازنمایی دقیق حقیقت، دفاع از قربانیان، و ایجاد فشار حقوقی-رسانه‌ای بر رژیم ناقض حقوق بشر ایران است. سکوت، ادامه این روند را تضمین می‌کند؛ و افشاگری، نخستین گام برای ایستادن در برابر آن است.

۱. تحلیل جامع اعدام‌ها

بر پایه داده‌های مرکز آمار لیگ حقوق بشر زندانیان ایران، در ماه ژوئن ۲۰۲۵، دست‌کم ۱۰۷ زندانی در زندان‌های ایران اعدام شده‌اند. این آمار به معنای میانگین بیش از سه اعدام در هر روز و به عبارتی، اعدام یک زندانی در هر هشت ساعت است.

با احتساب این آمار، مجموع اعدام‌های ثبت‌شده در شش ماهه نخست سال ۲۰۲۵ به ۶۸۵ مورد می‌رسد. در میان این اعدام‌شدگان، دست‌کم ۲۳ زن وجود دارند که ۲ تن از آنان تنها در ماه ژوئن به دار آویخته شده‌اند. این میزان از اجرای احکام اعدام، در مقایسه با دوره مشابه سال گذشته، نشان از افزایش شتاب گرفته و هدفمند خشونت قضایی دارد.

این موج از اعدام‌ها در شرایطی صورت می‌گیرد که جامعه ایران با بحران‌های متعددی در زمینه معیشت، انرژی، سلامت، و حکمرانی مواجه است:

از جمله قطعی مکرر برق، کمبود شدید منابع آب آشامیدنی، افزایش بی‌سابقه قیمت کالاهای اساسی و تورم افسارگسیخته. چنین فضاهایی زمینه‌ساز نارضایتی عمومی و اعتراضات اجتماعی است. در این چارچوب، به نظر می‌رسد که جمهوری اسلامی با هدف مهار خشم عمومی، به سرکوب قضایی و مجازات مرگ به عنوان ابزاری برای ارباب و کنترل اجتماعی متوسل شده است.

اعدام‌های مرتبط با اتهامات امنیتی در جریان جنگ ۱۲ روزه

در میانه‌ی جنگ ۱۲ روزه در ژوئن ۲۰۲۵، و در تضاد کامل با اصول بنیادین حقوق بشر و تعهدات بین‌المللی ایران، دست کم ۶ زندانی با اتهامات مرتبط با "جاسوسی برای اسرائیل" اعدام شدند. این افراد سال‌ها پیش بازداشت شده بودند و فرآیند دادرسی آنان با نقص‌های جدی همراه بود. مراحل اعاده دادرسی و اعتراض به احکام اعدام نیز به‌طور کامل طی نشده بود.

در میان این افراد، سه کولبر کرد به نام‌های:

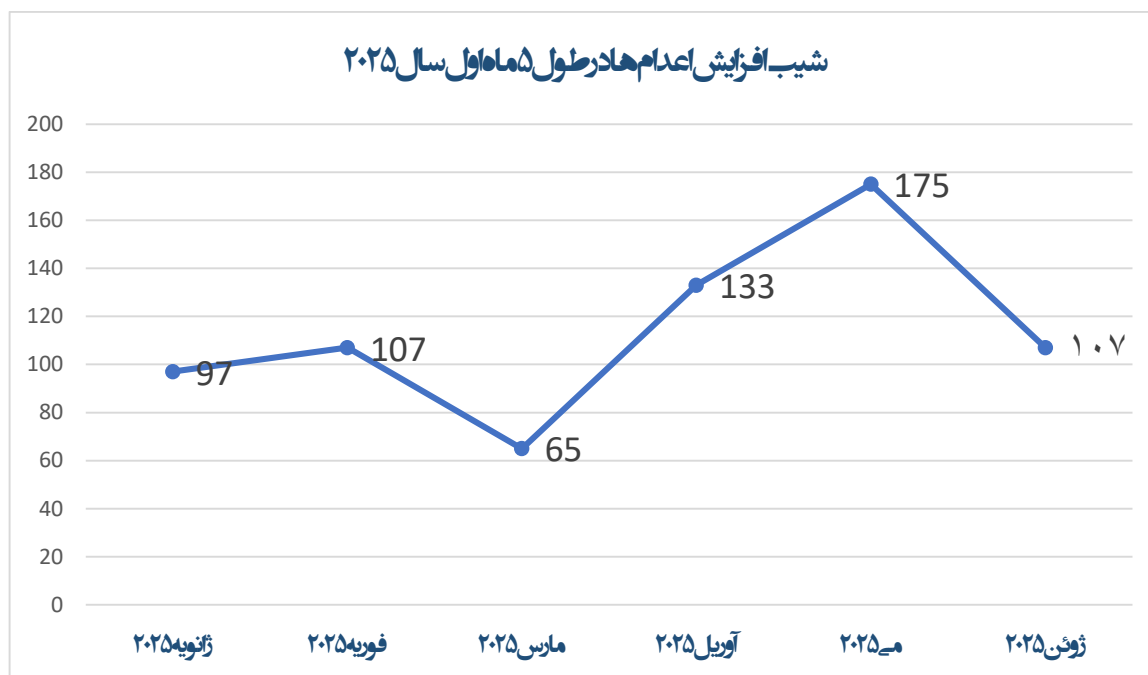
- ادریس عالی
- آزاد شجاعی
- رسول احمد محمد

در زندان مرکزی ارومیه به دار آویخته شدند.

این اعدام‌ها، آن هم در شرایطی که کشور درگیر جنگ و بحران امنیتی بود، بدون هرگونه اطلاع‌رسانی شفاف، و برخلاف موازین حقوق بین‌الملل بشردوستانه و اصل منع اجرای حکم مرگ در شرایط اضطراری، نه تنها نشان از بی‌اعتنایی مطلق جمهوری اسلامی به حق حیات دارد، بلکه گواهی بر استفاده ابزاری و سیاسی از مجازات مرگ برای نمایش اقتدار در بحران‌های داخلی و خارجی است.

نمودار زیر تغییرات آمار اعدام در طول ۶ ماه را به تصویر کشیده است:

مرکز آمار لیگ حقوق بشر زندانیان ایران
گزارش اعدام‌ها در ایران - ژوئن ۲۰۲۵

بر اساس نمودار بالا، اگرچه در نگاه نخست ممکن است کاهش نسبی در آمار کلی اعدام‌ها نسبت به ماه‌های پیش مشاهده شود، اما باید این نکته را با دقت در نظر گرفت که ایران در طول این ماه، درگیر یک جنگ ۱۲ روزه بود — جنگی که عملاً نظام اداری، قضایی و امنیتی کشور را به وضعیت فوق‌العاده کشاند. با این حال، حتی در طول روزهای درگیری و تهدید نظامی، اعدام‌ها نه تنها متوقف نشدند، بلکه با بی‌تفاوتی کامل به اصول بنیادین حقوق بشر ادامه یافتند. این تداوم، خود به روشنی بازتابی از ماهیت سیستماتیک و سیاسی مجازات مرگ در جمهوری اسلامی است؛ جایی که حاکمیت حتی در شرایط جنگی نیز اجرای اعدام را به عنوان ابزاری برای حفظ فضای رعب، نمایش اقتدار، و مهار بحران‌های درونی ترک نمی‌کند. در چنین بستری، سکوت جامعه جهانی در برابر این جنایات ساختاریافته، به‌ویژه در زمینه اعدام‌ها، دیگر قابل توجه نیست. مصونیت ساختاری نهادهایی مانند قوه قضائیه جمهوری اسلامی، که در قلب این روند قرار دارند، باید به چالش کشیده شود. جامعه بین‌المللی موظف است:

- خواستار پایان فوری به مصونیت قضایی مقامات مسئول در نقض حقوق بشر شود؛
 - و با ایجاد سازوکارهای مؤثر برای مستندسازی، نظارت، پیگیری کیفری و پاسخ‌گویی رسمی، راه را برای آغاز روند عدالت باز کند.
- تنها یک پاسخ قاطع و منسجم در سطح بین‌المللی می‌تواند به توقف موج فزاینده اعدام‌ها در ایران و ایجاد مسئولیت‌پذیری واقعی در برابر کشتارهای حکومتی منجر شود.

🔍 تحلیل بر اساس نوع اتهام

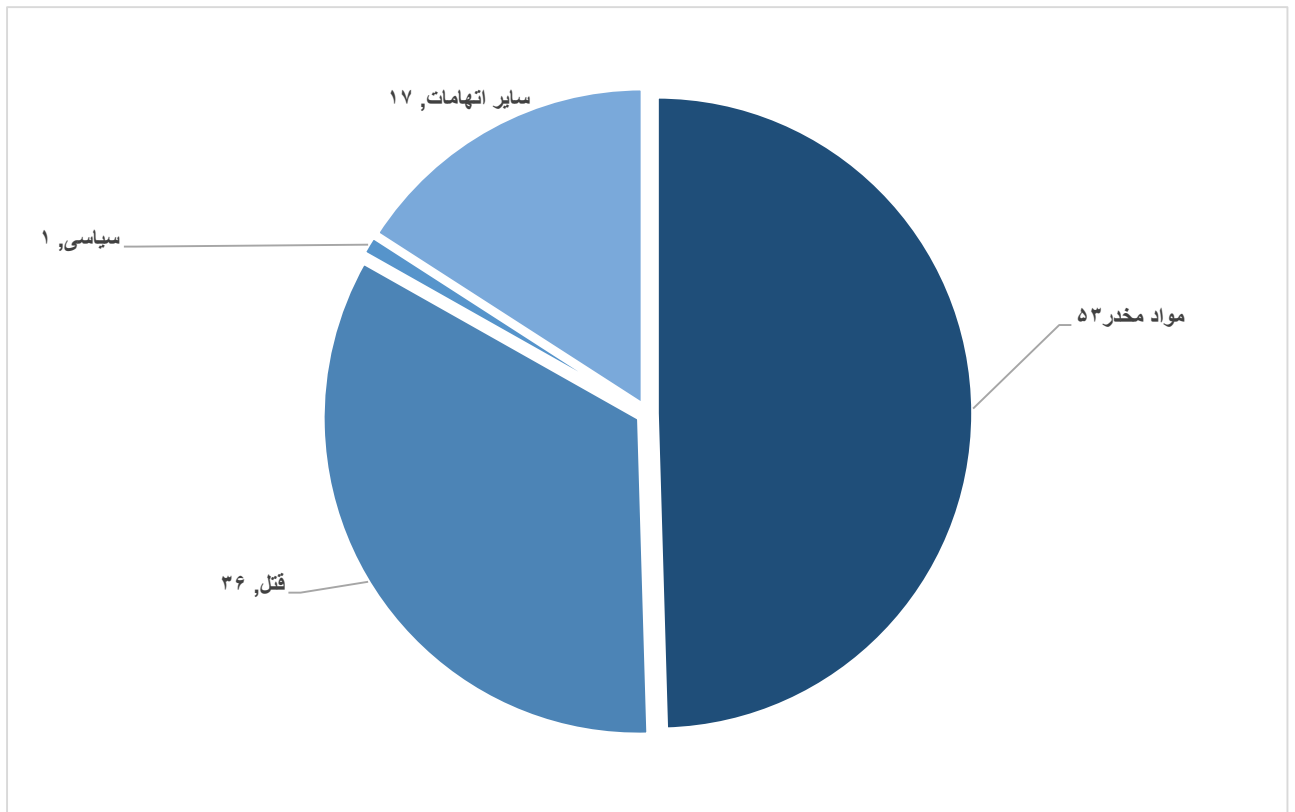
در ماه ژوئن، همچون روند ماه‌های پیشین، اعدام‌ها طیف گسترده‌ای از اتهامات را در بر گرفتند. از جمله اتهاماتی که بر اساس آن‌ها احکام اعدام صادر و اجرا شده‌اند، می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- اتهامات مرتبط با مواد مخدر
- قتل عمد
- اتهامات سیاسی و امنیتی

مرکز آمار لیگ حقوق بشر زندانیان ایران
گزارش اعدام‌ها در ایران - ژوئن ۲۰۲۵

- جاسوسی
- محاربه و سرقت مسلحانه
- تجاوز به عنف

این تنوع در نوع اتهامات، به‌ویژه حضور برجسته اتهامات سیاسی و امنیتی، نشان می‌دهد که مجازات مرگ در ایران نه صرفاً ابزار مجازات کیفری، بلکه ابزار حکمرانی و سرکوب ساختاری است. نمودار زیر توزیع اعدام‌ها را بر اساس دسته‌بندی اتهامات نشان می‌دهد:

همان‌طور که در نمودار بالا مشاهده می‌شود، در ماه ژوئن ۲۰۲۵، ۵۳ زندانی به اتهام جرائم مرتبط با مواد مخدر و ۳۶ زندانی با اتهام قتل (قصاص) اعدام شده‌اند. این دو دسته، در مجموع بیش از ۸۰٪ کل اعدام‌های این ماه را شامل می‌شوند.

در این میان، اعدام محکومان به جرائم مواد مخدر یکی از ساختارمندترین و پنهان‌ترین مصادیق خشونت قضایی در ایران به شمار می‌رود؛ سیاستی که سال‌هاست در سایه سکوت جامعه جهانی، بدون شفافیت و پاسخ‌گویی، ادامه یافته است.

بررسی‌های میدانی و داده‌های مستند نشان می‌دهد که اکثریت این زندانیان، نه مهره‌های اصلی شبکه‌های قاچاق، بلکه مصرف‌کنندگان یا خرده‌فروشان حاشیه‌نشین هستند؛ افرادی که در

مرکز آمار لیگ حقوق بشر زندانیان ایران
گزارش اعدام‌ها در ایران - ژوئن ۲۰۲۵

نتیجه‌ی فقر شدید، بی‌خانمانی، نبود حمایت‌های اجتماعی، ترک تحصیل و نبود دسترسی به درمان اعتیاد، در چرخه معیوب جرم گرفتار شده‌اند.

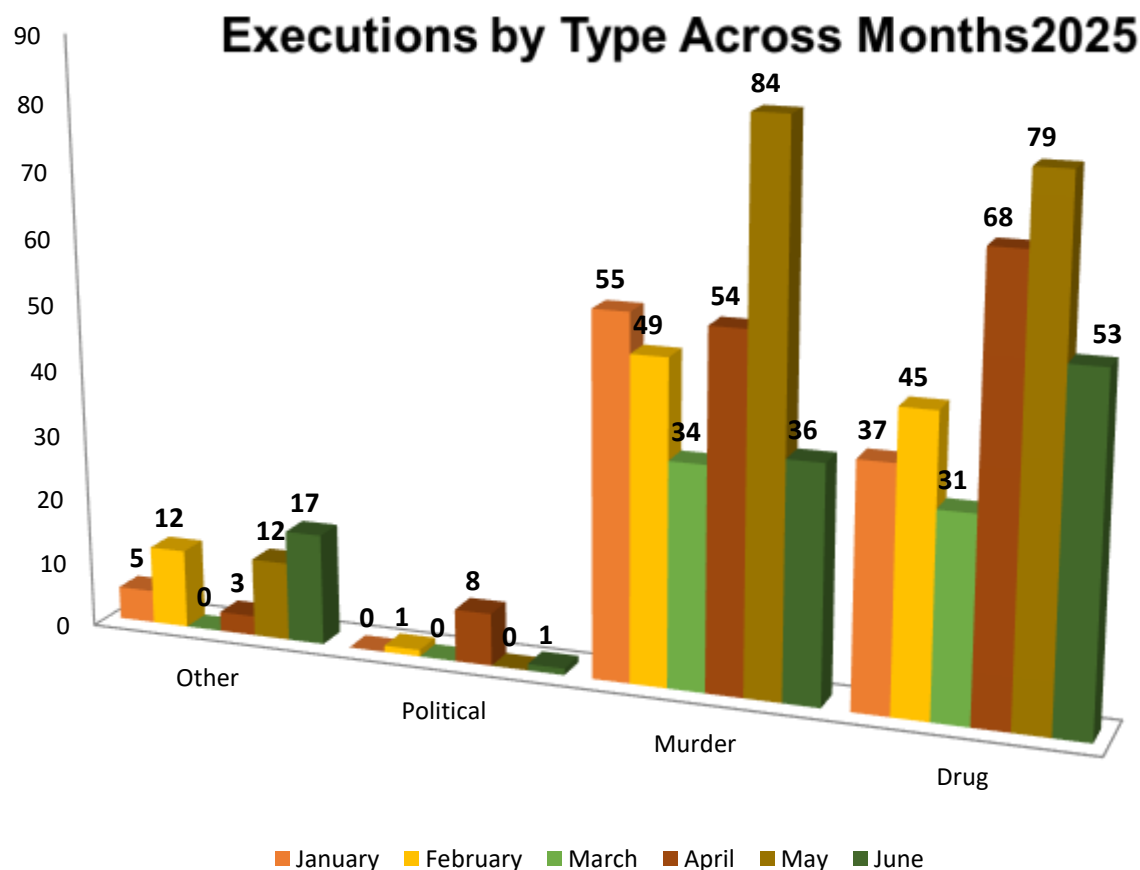
در مقابل، شبکه‌های کلان قاچاق مواد مخدر که طبق گزارش‌های متعدد تحت حمایت یا هدایت نهادهایی مانند سپاه پاسداران و سازمان‌های امنیتی فعالیت می‌کنند، همچنان از هرگونه پیگرد قضایی مصون مانده‌اند. تا به امروز، هیچ مقام رسمی یا رابط مرتبط با این شبکه‌ها بازداشت، تفهیم اتهام یا محاکمه نشده است.

از سوی دیگر، گزارش‌ها و شهادت‌های موثق، حاکی از آن است که روند بازداشت، بازجویی و صدور حکم برای بسیاری از این زندانیان با نقض آشکار اصول دادرسی عادلانه همراه بوده است. مواردی از قبیل:

- عدم دسترسی به وکیل مستقل
- محاکمه‌های کوتاه و بدون شفافیت
- اعتراف‌گیری تحت شکنجه یا فشار روانی

همگی از الگوهای رایج در پرونده‌های مرتبط با مواد مخدر بوده‌اند که در نهایت به صدور حکم اعدام انجامیده‌اند.

نمودار زیر نمایی کلی از روند اعدام‌ها در شش ماه نخست سال ۲۰۲۵ را ارائه می‌دهد.

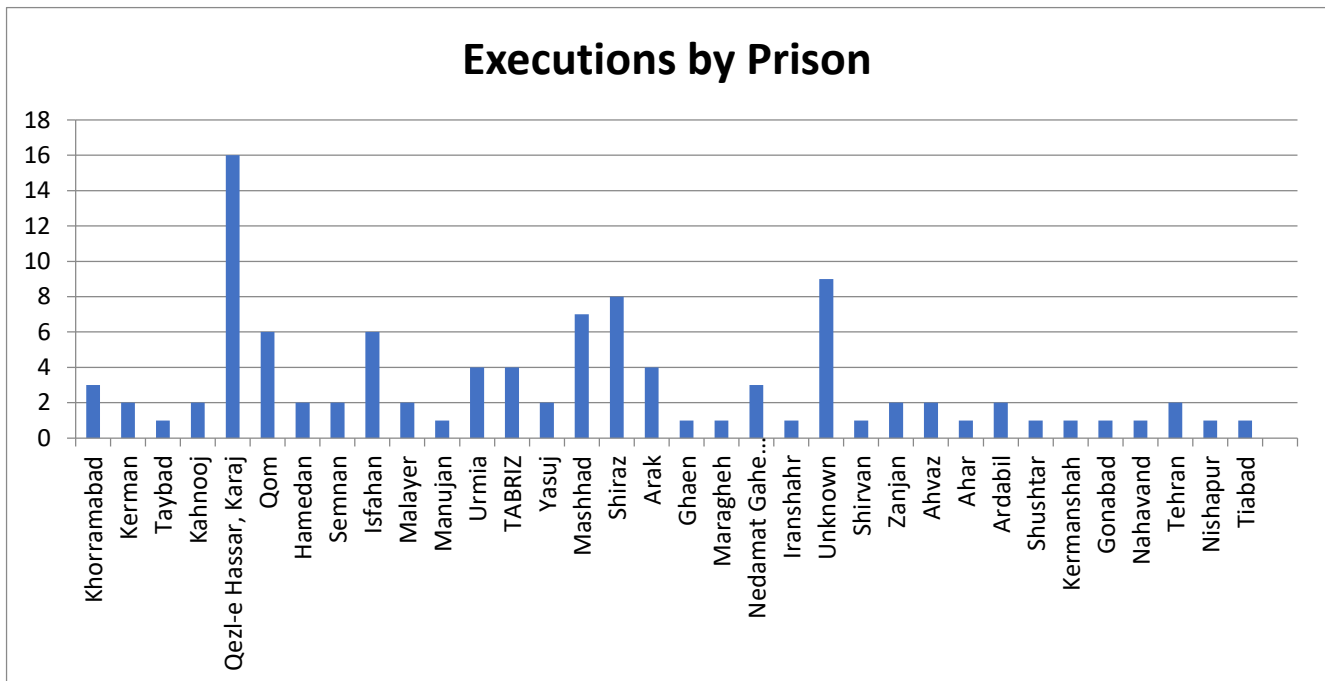

گسترده‌ی جغرافیایی اعدام‌ها در ماه می:

۱۰۷ اعدام ماه ژوئن در ۳۳ زندان مختلف صورت گرفته است.

همچون گذشته، بیشترین اعدام در شهر کرج با دو زندان صورت گرفته است. زندان قزلحصار بالاترین آمار اعدام را به خود اختصاص داده است.

نمودار زیر گسترده‌ی جغرافیایی این اعدام‌ها را بر اساس زندان را نشان می‌دهد:

تحلیل بر اساس ویژگی‌های اعدام‌شدگان

اعدام شهروندان خارجی:

بر پایه داده‌های ثبت‌شده، جمهوری اسلامی ایران در ماه ژوئن ۲۰۲۵ دست کم ۱۱ شهروند تبعه افغانستان را اعدام کرده است؛ رقمی که معادل ۱۱ درصد از کل اعدام‌های این ماه به‌شمار می‌رود. این اعدام‌ها در حالی صورت گرفته‌اند که هزاران پناهجوی افغانستانی، هم‌زمان با سرکوب‌های گسترده پس از جنگ ۱۲ روزه، در معرض بازداشت، اخراج اجباری و خطر اعدام قرار دارند.

مرکز آمار لیگ حقوق بشر زندانیان ایران
گزارش اعدام‌ها در ایران - ژوئن ۲۰۲۵

در هفته‌های گذشته، گزارش‌های موثقی از بازداشت ده‌ها شهروند افغانستانی به اتهاماتی چون جاسوسی و تهدید امنیت ملی منتشر شده است؛ اتهاماتی که در دستگاه قضایی جمهوری اسلامی اغلب با روندهای مبهم، فقدان شفافیت، و صدور سریع احکام مرگ همراه هستند.

در همین حال، موج گسترده اخراج اجباری صدها هزار مهاجر افغانستانی در ماه‌های اخیر، که بدون هرگونه بررسی وضعیت پناهنجویی، حق اعتراض، یا حمایت قانونی انجام شده، یک فاجعه انسانی بی‌صدا را رقم زده است. این سیاست نه تنها ناقض قواعد بنیادین حقوق بین‌الملل پناهندگان است، بلکه نشان‌دهنده نگاه تبعیض‌آمیز، امنیتی و بی‌رحمانه حاکمیت ایران نسبت به یکی از آسیب‌پذیرترین جمعیت‌های مهاجر در منطقه است.

اعدام اتباع خارجی در ایران، به‌ویژه در چنین بستر بحران‌زده‌ای، نقض صریح تعهدات جمهوری اسلامی ذیل اسناد بین‌المللی، از جمله موارد زیر محسوب می‌شود:

- میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی (ICCPR)، مواد ۱۴ و ۱۵
- کنوانسیون وین درباره روابط کنسولی (۱۹۶۳)، ماده ۳۶
- موازین مرتبط با حمایت از حقوق مهاجران فاقد مدارک اقامتی

مطابق این اسناد، دولت‌ها موظف‌اند:

- اتباع خارجی را از زمان بازداشت از حق دسترسی به وکیل، ترجمه، و تماس با سفارت کشور متبوعشان برخوردار کنند،
- و روند دادرسی را مطابق با استانداردهای بین‌المللی عدالت کیفری انجام دهند.

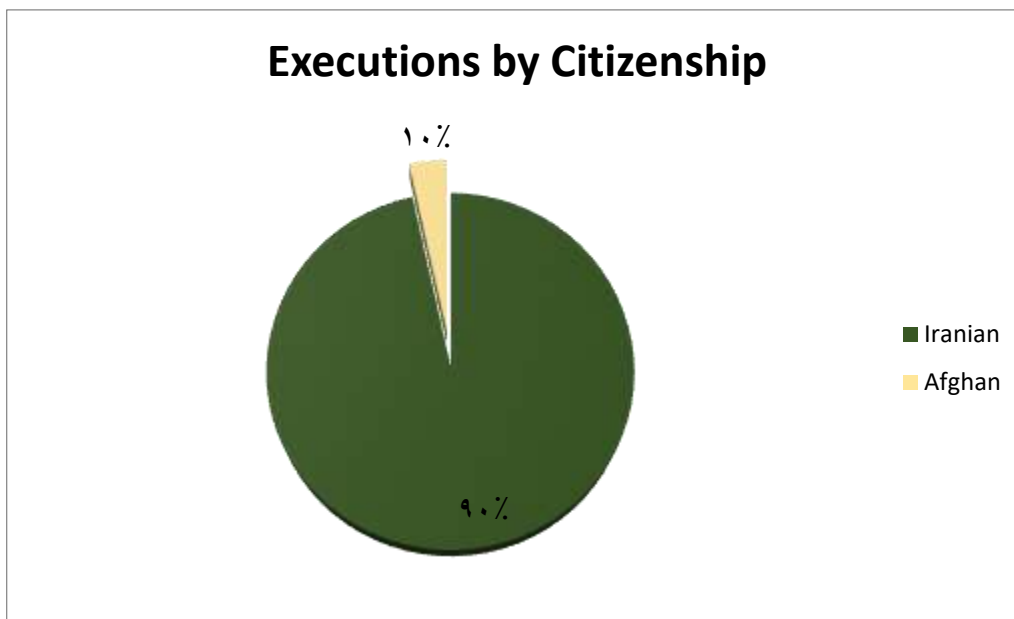
اما گزارش‌های مستند نشان می‌دهد که در اغلب این پرونده‌ها:

- زندانیان افغانستانی از وکیل محروم بوده‌اند،
- از تماس با نمایندگان دیپلماتیک کشورشان بازمانده‌اند،
- و اغلب تحت فشار، در روندهایی غیرشفاف و خارج از عرف قضایی، به اعدام محکوم شده‌اند.

این رویکرد، نه تنها نقض اصول دادرسی عادلانه و قواعد بین‌المللی حمایت از مهاجران است، بلکه نمادی از استفاده ابزاری از مهاجران به مثابه قربانیان سیاست سرکوب، بحران‌سازی و انکار عدالت در جمهوری اسلامی محسوب می‌شود.

جامعه جهانی و نهادهای مدافع حقوق مهاجران موظف‌اند با جدیت به این روند پاسخ دهند؛ پیش از آن‌که موج جدیدی از اعدام‌ها، به سکوت و فراموشی سپرده شود.

مرکز آمار لیگ حقوق بشر زندانیان ایران
گزارش اعدام‌ها در ایران - ژوئن ۲۰۲۵

جنسیت و سن

زنان:

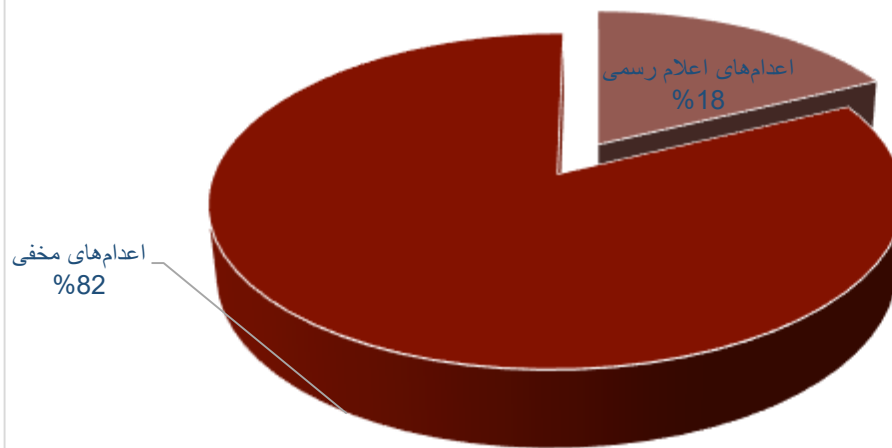
- بر طبق اطلاعات جمع‌آوری شده در مرکز آمار لیگ حقوق بشر زندانیان در ماه ژوئن، دست‌کم ۲ زن در این ماه در زندان‌های مختلف ایران اعدام شده‌اند. در شش ماه اول سال ۲۳ زن اعدام شدند.
- اسامی زنان اعدام‌شده در ژوئن ۲۰۲۵:
- معصومه کربخش مادر دو فرزند - زندان کرمان
 - طلعت سبزی ۴۷ ساله - زندان قم

مخفی‌کاری حکومتی

ماه	اعدام کل	اعلام رسمی	مخفی شده	درصد مخفی‌کاری
می	۱۰۷	۱۹	۸۸	۸۲٪

نمودار زیر نسبت اعدام‌های منتشر شده توسط حکومت و اعدام‌های مخفی را نشان می‌دهد:

نسبت اعدام‌های اعلام‌شده توسط حکومت به اعدام‌های مخفیانه در مه ۲۰۲۵

در ماه ژوئن ۲۰۲۵، بر اساس گزارش‌های جمع‌آوری شده و ثبت شده در مرکز آمار لیگ حقوق بشر زندانیان ایران، دست کم ۱۰۷ مورد اعدام در زندان‌های مختلف ایران به اجرا درآمده است؛ با این حال، تنها ۱۹ مورد از این اعدام‌ها در رسانه‌های رسمی جمهوری اسلامی منتشر شده است.